

opusdei.org

Boj, blízkosť, poslanie (1): „Vyvol' si Život“

Prvá kapitola novej série o ceste k svätosti, o dobrodružstve, na ktorom nejde len o „darovanie sa“, ale predovšetkým o „prijímanie seba samého“.

23.06.2024

Ako princ. Takto sa cítil chlapec, keď napriek svojmu mladému veku a skromnému, obnosenému oblečeniu vstúpil do kostola a obklopila ho živá hudba orgánu. „Mal som dojem, že

mňa a mojich malých kamarátov privítal, akoby sme boli princovia,“ povedal o mnoho rokov neskôr, keď spomínal na svoje detstvo v Canale d'Agordo, malej dedinke na severovýchode Talianska. Do tohto detského zážitku Albino Luciani vložil začiatok „nejasnej intuície, ktorá sa neskôr stala presvedčenou istotou“: Katolícka cirkev „nie je len niečo veľké, ale robí veľkými aj tých najmenších“^[1].

Vyvoľ si Život

Tieto verše blahoslaveného Jána Pavla I. prirodzene evokujú verše svätej Márie z Magnifikátu. Samotné slovo, ktoré otvára pieseň našej Matky, znamená robiť veľkým, spievať o niečej veľkosti. Mária vyzdvihuje Boha, pretože on robí veľkými maličkých. „Ukázal silu svojho ramena, rozptýlil tých, čo v srdci pyšne zmýšľajú. Mocnár zosadil z trónov a povýšil

ponížených. Hladných nakrmil dobrotami a bohatých prepustil naprázdno“ (Lk 1, 51 – 53).

Popri tejto Máriinej piesni nám svätý Lukáš sprostredkoval aj rozšírenie Pánovho srdca, ktoré by sme v istom zmysle mohli nazvať Ježišovým Magnifikátom. Podobne ako jeho Matka v Ain Karim, keď ho nosila v lone, aj Ježiš je teraz naplnený „radosťou v Duchu Svätom“, keď vidí, ako Boh oslovuje maličkých:

„Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo. Môj Otec mi odovzdal všetko. A nik nevie, kto je Syn, iba Otec, ani kto je Otec, iba Syn a ten, komu to Syn bude chcieť zjaviť“ (Lk 10, 21 – 22).

Čo však bolo dané objaviť tým najmenším? Počnúc Máriou a Jozefom, pokračujúc apoštolmi a

ženami, ktoré sprevádzali Pána, až po toľkých kresťanov v priebehu dvadsiaticich storočí, v čom spočíva toto zjavenie maličkým? Čo ich robí veľkými? K prvej odpovedi nás môže priviesť úryvok z Deuteronómia. Pán sa prihovára srdciam svojho ľudu tónom, ktorý je slávnostný a zároveň nežný: „Hľa, dnes som predložil pred teba život i šťastie a smrť i nešťastie. Za svedkov proti vám volám nebo i zem: Predložil som vám život i smrť, požehnanie i kliatbu! Vyvoľ si život, aby si zostal nažive ty aj tvoje potomstvo, keď budeš milovať Pána, svojho Boha, a poslušne a verne sa vinúť k nemu; lebo pre teba to znamená život a dlhodobé prebývanie v krajine, o ktorej prisahal Pán, tvoj Boh, Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že im ju dá“ (Dt 30,15.19-20).

Skutočnosť, že sa v týchto slovách striedajú slová „ty“ a „vy“, akoby nám ukazovala, že náš Pán nehovorí

len k svojmu ľudu vo všeobecnosti: hovorí ku každému z nich, pretože o voľbe pre Život sa rozhoduje v srdci každého z jeho stvorení. „Život“: to písal svätý Josemaría veľkými písmenami, keď hovoril o milosti a sláve; o Živote s Bohom, tu na zemi a potom v nebi. Je dojímavé znovu si prečítať tieto jeho slová z júna 1975, niekoľko dní pred jeho odchodom do neba: „Všetci sme ten istý Kristov Život: a na svete je toľko práce! Prosme Pána, aby nám všetkým vždy pomáhal byť vernými, pokračovať v práci, žiť ten Život s veľkým písmenom, ktorý jediný stojí za to: ostatné nestojí za to, ostatné odchádza, ako voda v rukách, uniká. Ale tento iný Život!“^[2].

„Vyvoľ si Život“. Týmito silnými slovami z Deuteronómia a ich tisíckrát opakovanými v evanjeliu^[3]. Pán hovorí každému z nás: Pozri, stvoril som ťa, aby si žil, aby si bol šťastný... Vyberieš si ma, vyberieš si

Život? To je to, čo „maličkí“ objavili a čo si vyvolili: vedia, že celá tá nekonečná túžba žiť, ktorú v sebe nosia, má svoj zdroj a svoj cieľ v Bohu. A nič iné nechcú. Pochopili, že zvíťaziť v živote, dosiahnuť svoj život, znamená nechať sa zaplaviť Božou láskou a potom sa o ňu štedro podeliť. O Márii, Martinej sestre, Pán hovorí, že „si vybrala lepší podiel“ a že „sa jej to neodníme“ (Lk 10, 42). A rovnako poteší aj svojich učeníkov: „Neboj sa, maličké stádo, lebo vášmu Otcovi sa zapáčilo dať vám kráľovstvo“ (Lk 12, 32). „Malí“ žijú z Boha; to ich robí veľkými. A práve to je svätosť: žiť z Boha; a z Boha pre druhých.

Svätosť je dávanie sa, ale ešte viac je to „prijímanie seba samého“

Keď uvažujeme o živote svätých, o tých „malých“, ktorí si vyvolili Život, nie je prekvapujúce, že si často pripomíname, čo ich svätosť

znamenal v zmysle odriekania, boja a „zmenšovania“. Je to jasné: svätec sa nevyhnutne stavia proti mnohým nepriaznivým silám. Ježiš nám pripravil cestu a predvídal, že sa to stane: „Vo svete máte súženie“ (Jn 16,33); „Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás“ (Jn 15,20); „hľa, satan si vás vyžiadal, aby vás preosial ako pšenicu“ (Lk 22,31).

Napokon, pre ľahkú víziu kresťanského života nie je miesto, aj keď žiadna iná forma života na zemi nie je ľahká: nakoniec je vždy potrebná obeta, odriekanie a boj za rôzne viac či menej vznešené ciele.

„Kým budeme bojovať – boj, ktorý bude trvať až do smrti – nevylučujte možnosť, že nepriatelia zvonku a zvnútra povstanú v násilí“^[4]. Láska k Bohu sa aj v nás stretáva s rôznymi formami odporu, pretože znamená „stratu vecí“: niektorí sa vzdávajú kontroly nad všetkým vo svojom živote alebo uspokojenia každého

svojho rozmaru; niektorí sa musia vystaviť riskovaniu, že možno stratia uznanie niektorých ľudí; znamená to brať na seba svoj kríž.... „Keď sa zveríme do Božích rúk, on nám často dovolí zakúsiť bolesť, samotu, rozpory, protirečenie, ohováranie, posmech“^[5]. Človek určite stráca veľa z toho, čo svet nazýva „život“. Avšak ten, kto takto stráca svoj život, nestráca ho v prázdnote, ale v Bohu. „Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho“ (Mt 16, 25). Svätec „stráca sám seba“ v Bohu, a tak začína „nachádzať sám seba“.

A čo znamená byť „nájdenny“ v Bohu? Svätý Ján vo svojom prvom liste píše: „Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás“ (1 Jn 4, 10). Grécka veta je napísaná v osobitnom čase, v aoriste, ktorý je akýmsi „otvoreným minulým časom“. Je to ten istý čas, ktorý dominuje v Máriinom Magnifikáte aj

v Ježišovom Magnifikáte. Vo všetkých týchto prípadoch ide o „skutky, ktoré Pán uskutočňuje trvalým spôsobom v dejinách“^[6], v dejinách každého z nás. Svätý Ján teda nehovorí, že Boh ma miloval raz a navždy, ale že Boh ma miluje stále. A že zakaždým, keď naozaj milujem, je to Boh, ktorý ma miluje a ktorý miluje vo mne. Tu a teraz.

Je teda pravda, že svätec sa dáva, že „stráca svoj život“, ale ešte väčšia pravda je – v tom zmysle, že je to pravda, ktorá zahŕňa a podmieňuje tú predchádzajúcu –, že svätec sa „nachádza“ v Bohu a „prijíma“ celý seba od Boha, tak ako Ježiš prijíma celý seba od Otca^[7]. Toto je tajomný zdroj lásky svätých; toto je to, čo im umožňuje žiť spôsobom, ktorý sa čisto ľudskému pohľadu môže zdať nemožný alebo neznesiteľný. Takto, hoci denne pociťujú všetky svoje obmedzenia a slabosti, kráčajú vpred s dušou „ponorenou do Boha,

zbožštenou“; v nich „sa kresťan stal smädným pocestným, otvárajúcim ústa vodám prameňa“^[8].

Učeníkom, ktorí sa na neho zmätene pozerajú, Ježiš hovorí: „Ja mám jesť pokrm, ktorý vy nepoznáte“ (Jn 4, 32). Žije tým, že plní Otcovu vôľu: to je jeho život, to je jeho sláva, viac nepotrebuje (porov. Jn 4,33-34). Len pred chvíľou hovoril Samaritánke pri studni: „Keby si poznala Boží dar a vedela, kto je ten, čo ti hovorí: ‚Daj sa mi napiť,‘ ty by si poprosila jeho a on by ti dal živú vodu“ (Jn 4, 10). Pán to hovorí do ucha každému z nás. Keby si poznal Boží dar, keby si si uvedomil, čo ti chcem dať, nebol by som to ja, kto by ťa požiadal o dúšok vody; nebol by som to ja, kto by ťa požiadal o tvoj čas, tvoju silu, tvoju trpezlivosť, tvoj boj? Bol by si to ty, kto by sa ma pýtal: Pane, čo potrebuješ? Už by si nemeral ani nevypočítaval, čo dávaš Bohu, pretože by si si uvedomil, že je to On,

kto sa ti dáva zakaždým, keď mu niečo dávaš, aj keby to bola drobná minca, aj keby to bol pohár vody? Zakaždým je to „celý Boh“^[9], ktorý sa ti dáva.

Možno je teraz ľahšie pochopiť, prečo, keď myslíme na svätosť, hovoríme aj o odovzdaní, o zrieknutí: je to preto, že v nás existuje odpor. Svet je zranený, vzťahy sú zranené, pretože naše srdcia sú zranené.... Ale tento odpor, aj keď je skutočný, má tendenciu strácať silu do tej miery, do akej sme zjednotení s Bohom. Úsilie znova a znova sa darovať sa nevytráca, ale splýva s darom, ktorý poznáme, s nekonečnou láskou, ktorá nás objíma. Boží muži a ženy žijú v „paradoxnom splynutí šťastia a smútku“^[10], podobne ako Ježiš na kríži; s hlbokou istotou cítia, že viac dostávajú, ako dávajú: ich duša „cíti a vie, že aj na ňu Boh v každom čase s láskou hľadí“^[11]. Podobne ako svätá Mária vedia, že Boh v nich koná

veľké veci (porov. Lk 1, 49); že v nich miluje ten, ktorý vždy miluje prvý, ten, ktorý je zdrojom ich lásky.

Svätosť teda v konečnom dôsledku spočíva v tom, že vstúpime do „trojičného prúdu lásky“^[12], ktorý má svoj pôvod v Otcovi a ktorý k nám prichádza skrze Ježiša, vyvoleného, prvého milovaného: „Ako mňa miluje Otec, tak ja milujem vás. Ostaňte v mojej láske!“ (Jn 15, 9). A tou láskou Otca a Ježiša, v ktorej chceme zotrvať, je Duch Svätý: preto ho nazývame posväcovateľom^[13] a darcom života^[14]. „A Boží svätí? Ó, každý zo svätých je majstrovským dielom milosti Ducha Svätého“^[15].

Boj, blízkosť, poslanie

Týchto niekoľko stĺpcov načrtáva hlavné osi série, ktorá sa teraz začína. Kapitoly, ktoré ju tvoria, ponúkajú rôzne pohľady na cestu k svätosti, na ktorej nás chce mať Boh všetkých, každého svojím vlastným

spôsobom: „napravo, naľavo, kľukatou cestou, chôdzou nohami, na koni“^[16]... Hlavné osi série sú zhrnuté v troch slovách, ktoré určujú aj hlavné línie modlitby Otčenáš: boj, blízkosť, poslanie. Hoci sa tieto tri motívy tiahnu celým cyklom od začiatku až do konca, pretože sú vždy prítomné na ceste k Bohu, má zmysel sa na chvíľu zastaviť a zamyslieť sa nad dôvodom tohto poradia, najmä ak máme na pamäti, že na tejto ceste je základom láska, ktorú má k nám.

Zdá sa, že nie je potrebné trvať na naivite myslieť si, že je možné žiť z Boha bez toho, aby sme sa stretli s odporom v sebe i mimo seba. Aj keď to nie je tajný motor cesty k svätosti a často ani jej východiskový bod, boj na seba nenechá dlho čakať: „Synu, ak ideš slúžiť Bohu, stoj (pevne) v spravodlivosti a bázni a priprav sa na skúšku! Uponíž si srdce a vytrvaj, nakloň svoj sluch a prijmi rozumné slova neznepokojuj sa, keď ti príde

čas pohromy“ (Sir 2, 1-2). Skúšky, pokušenia, boj... sú vo svete zranenom hriechom nevyhnutné. „Od dní Jána Krstiteľa podnes trpí nebeské kráľovstvo násilie a násilníci sa ho zmocňujú“ (Mt 11, 12). Začať úvahy z tejto perspektívy nám umožňuje vyhnúť sa príliš naivnému a dobromyseľnému videniu cesty do neba. Bolo by však tiež naivné a povrchné myslieť si, že svätosť spočíva predovšetkým v tomto zápase. Svätosť spočíva v tom, že žijem z Boha, že ho nechávam žiť vo mne (porov. Gal 2, 20).

„Boh je stále s nami (...) a je s nami ako milujúci Otec – každého z nás miluje viac, ako všetky matky na svete môžu milovať svoje deti – pomáha nám, inšpiruje nás, žehná nám... a odpúšťa nám“^[17]. Túto blízkosť, vďaka ktorej vieme, že sme vypočutí v modlitbe a v každom čase, nám Boh prejavuje aj prostredníctvom našich bratov a

sestier vo viere: priateľstvom, duchovným sprevádzaním, sviatosťami.... Kresťan vie, že ho Boh a jeho bratia a sestry vždy úzko sprevádzajú; vie, že je vždy doma. A práve to ho následne približuje k druhým, aby aj im poskytol to teplo domova, ktoré neustále prijíma. Takto to prežívala blahoslavená Guadalupe, podobne ako mnohí iní: „Istota, ktorú mala o Božej blízkosti, o jeho láske k nej, ju naplňovala jednoduchosťou a pokojom a spôsobovala, že sa nebála svojich chýb a omylov a vždy kráčala vpred, usilujúc sa vo všetkom milovať Boha a iných“^[18].

Cesta k svätosti teda nie je osamelou cestou, ani individualistickým projektom spásy. Všetko v živote kresťana hovorí o vzťahoch, o rodine. Pán, naši bratia a sestry, naše deti, naši rodičia, naši priatelia, naši kolegovia... oni sú dôvodom nášho úsilia, našich víťazstiev. Keby nebolo

ich, možno by sme prestali bojovať, možno by sme to vzdali... Ale vieme, že tak ako my môžeme počítať s ich podporou, aj oni počítajú s nami, skrátka, že nás potrebujú: „Som poslaním na tejto zemi, a preto som na tomto svete. Musíme si uvedomiť, že sme ohňom poznačení týmto poslaním osvecovať, žehnať, oživovať, pozdvihovať, uzdravovať, oslobodzovať“^[19]. Takto žili svätí: z Boha a pre Boha; z iných a pre iných.

* * *

Keď svätý Josemaría myslel na cieľ našej cesty, predstavoval si chvíľu, keď sa „celá Božia veľkosť, celá Božia múdrosť a celá Božia krása, všetko chvenie, všetky farby, celá harmónia!“ vyleje do „tej malej hlinenej nádoby, ktorou je každý z nás“^[20]. A nakláňal sa na jednu stranu, predstavujúc si svoje deti ešte vyššie: „Mám slabosť, a to, že vás veľmi milujem. Myslím si, že moje

nebo bude spočívať vtieraním sa malými dverami a postavím sa do kúta, budem sa pozeráť na Najsvätejšiu Trojicu a milovať ju. A odtiaľ, skrytý pred zrakom, vidieť svoje dcéry a synov v raji, veľmi vysoko, veľmi blízko Boha“^[21].

^[1] A. Luciani (Blahoslavený Ján Pavol I), «In occasione del restauro dell'organo della chiesa di Canale d'Agordo», *Opera Omnia*, roč. 9, EMP, Padua 1989, s. 457.

^[2] Svätý Josemaría, *Poznámky z rodinného stretnutia*, 7-VI-1975, citované v S. Bernal, *Monseñor Josemaría Escrivá de Balaguer. Apuntes sobre la vida del Fundador del Opus Dei*; Rialp, Madrid 1980, 6. vydanie, s. 174. Porovnaj tiež napr. *Cesta*, č. 218, 255, 399, 737; *Brázda*, č. 817; *Vyhňa*, č. 777, 818.

[3] Jedná sa o jednu z hlavných tém Jánovho evanjelia. Porov. napr. dialóg so Samaritánkou (Jn 4,10-14) a s Martou (Jn 11,25-27); porov. tiež Jn 5,39-40; 7,37-39; 10, 10.

[4] Sv. Josemaría, *Boží Priatelía*, č. 214.

[5] *Ibid.*, č. 301.

[6] Benedikt XVI, *Audiencia*, 15-II-2006.

[7] Porov. Lk 10,22; Jn 5,26; 17,24; Žal 2,7.

[8] Sv. Josemaría, *Boží Priatelía*, č. 310.

[9] Sv. Josemaría, *Boží Priatelía*, č. 111.

[10] Sv. Ján Pavol II, Apoštolský list *Novo millennio ineunte*, 6-I-2001, č. 27.

[11] Sv. Josemaría, *Boží Priatelía*, č. 307.

[12] Sv. Josemaría, *Íst' s Kristom*, č. 85.

[13] Porov. *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, č. 739.

[14] Porov. *Rímsky Misál*, Nicejsko-Carihradské vyznanie viery; *Katechizmus Katolíckej Cirkvi*, č. 202.

[15] Sv. Ján XXIII, *Príhovor*, 5-VI-1960.

[16] Sv. Josemaría, citované v A. Sastre, *Tiempo de caminar*, Rialp, Madrid 1989, s. 252.

[17] Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 267.

[18] Fernando Ocariz, «Guadalupe: un camino al cielo en la vida cotidiana», ABC, 13-V-2019.

[19] František, *Evangelii gaudium*, č. 273.

[20] Sv. Josemaría, *Poznámky z rodinného stretnutia*, 20-X-1968, citované v A. Sastre, *Tiempo de caminar*, s. 625.

^[21] Sv. Josemaría, *Poznámky z rodinného stretnutia*, 5-IV-1970, citované *Tamtiež*.

Carlos Ayxelà

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/boj-blizkost-poslanie-1-
vyvol-si-zivot/](https://opusdei.org/sk-sk/article/boj-blizkost-poslanie-1-vyvol-si-zivot/) (09.04.2026)